



N:o 6.

GÖTEBORG.
Joh. Olssons Efttr. Boktr.
1913.

Juni 1913

Äges af:

Svenska

Brandmanna-Förbundet.

Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:

Öfverbrandmästare

ERIK BLOMGREN,

Göteborg. Tel. 10125 & 71

Prenumerationspris:

Kr. 2: 75 för år. Lösn. 25 öre.

Annonspriser:

I texten 1 kr., å andra platser 70
öre pr cm. och spalt

Ett rökprof i en teater.

Den 1 sept. 1910 öppnades i Wiesbaden den nyuppförda Residensteatern, hvilken bl. a. blifvit försedd med moderna eldsläckningsanordningar beträffande scenen: Teatern i fråga är så belägen, att den har tre sidor fria, medan den fjärde stöter ihop med en flygel privata hus. Hufvudfasaden vetter åt Luisenstrasse till och i densamma inrymmer vestibul, uppgångar till raderna, byrån och teatercaféet. I själfva teatern finns som vanligt paterr, 1:a och 2:a raden samt så kallade balkonger. Allt som allt finns här plats för 800 åskådare. Någon väldig teater kan man således inte säga att det är, men efter därvarande förhållanden torde den få betraktas såsom medelstor. Breda järntrappor gå utmed 2 af husets sidor och mynna ut på gårdarna därunder. Dessa trappor äro reservnedgångar från rader och balkonger, och har man beräknat att medelst dem kunna utrymma teatern på mindre än 2 minuter, om panik eller något eljest störande skulle inträffa. Mot eldfara har man vidtagit särskilda mått och steg. Så har man anbringat icke mindre än 15 brandkranar med 50 millimeters slangar och kopplingar i likhet med dem som brukas vid stadens brandkår (upplysningsvis kan meddelas, att vattentrycket i höjd med andra galleriet ännu är 6,5 atmosfärer). Vidare har man att tillgå 6 stycken larmapparater samt både riks- och privat-

telefon, hvilken senare står i direkt förbindelse med brandkårens hufvudstation. För eldsläckning på själfva scenen har man på arbetsgallerierna anbringat de s. k. vändrören.

Scenen är 20 1/2 meter hög, 10 1/2 meter djup och 15,20 meter bred, om man bortser från garderober och magasin. I scenbyggnadens öfre del har man anbringat sex stycken rökluckor af tillsammans 8 kvadratmeters storlek. Från salongen gå rökkanaler genom prosceniumbågen ut öfver taket, och äro vid dessa rökkanalers yttre ändar likaledes sex rökluckor af förutnämnd storlek anbringade.

Teaterns byggnadsledning hade måst samtycka till, att före teaterns överlämnande försätta densamma i ett eldsvädeliknande tillstånd, för att man praktiskt skulle få taga del af möjligheterna för rökens aflägsnande och eldens snara bekämpande. Och som vederbörande kommit öfverens om detta villkor, så kunde den 10 juni kl. 9 på morgonen, sedan man instruerat brandmanskapet, börja detta rökprof. Det säger sig själf, att detta ingalunda blef en sak brand- och byggmäten emellan utan begicks den lilla högtidligheten i närvaro af representanter för kungligheten och stadens korporationer, kungliga teaterns intendentur och en del inbjudna gäster. Scengolivet borttog, och i den fördjupning, som uppkom vräktes ett lass hyfvelspån som man blandade upp

med halm och putstrasor. För åstadkommandet af starkare rökutveckling, fuktades ofvansläende rekvisita innan den stacks i brand.

Posterna på arbetsgalleriet stodo vid vändrören fullt beredda, ehuru de naturligtvis inte fingo ingripa i första tag. Till yttermera säkerhet låg ett antal slangledningar med påsläppt vatten i beredskap. Då de tjocka rökmolnen stego i höjden, var det tecknet till att järnridån skulle gå ned och vattnet för dess begjutande påsläppas. Det med det senare uppnådda resultatet var mycket godt, ty det på båda sidor om ridån spolande vattnet släppte inte fram någon rök, ehuru icke ens röklockorna i scenbyggnaden voro öppna.

8 minuter efter »eldens utbrott» måste scen- och galleriposterna lämna sina platser. Härförinnan hade dock galleriposterna öppnat vändrörens ventiler. Enligt instruktion lämnade dessa poster järndörarne öppna, då de lämnade scenen. Detta skedde därför, att röken genom det uppkomna luftdraget skulle drivas mot ridån. Någon rök trängde emellertid ej heller nu ut i salongen.

Efter 14 minuter öppnades röklockorna under antagandet, att den mycket starka röken snart skulle aflägsnas, men man såg sig grymt bedragen i sina förväntningar, ty detta skedde ej fastän man öppnade några sidodörrar och dymedelst skaffade drag. Röklockorna, som stodo i 45 graders vinkel bildade ett regelrätt tak, och röken blef nära nog stående i öppningarna. Först sedan man öppnat alla fönster, som funnos invid röklockorna, hvilket just inte var så lätt, drog sig den myckna röken långsamt ut inom en tidrymd af sex timmar.

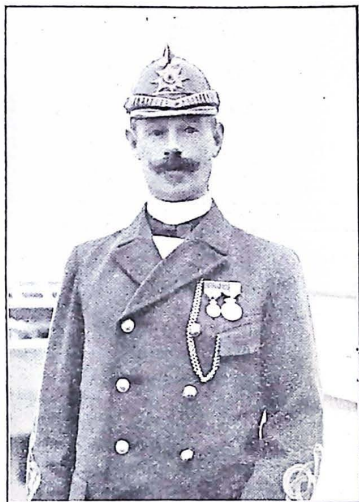
Byggnadsledningen ålades att ändra samtliga röklockor på så sätt att dessa fälldes nedåt samt föranstalta om att dessa öppnades i och med järnridåns nedfirande. Man förberedde sig sedan till ett nytt prof, och detta prof ägde rum den 22 juli och utföll till belåtenhet. Likasom vid föregående tillfälle satte man äfven denna gång en mängd hyfvelspån och dylikt i brand. Man släppte dock inte ned järnridån omedelbart. I stället inriktade man 2 af vändrören så att vattnet från desamma skulle falla från 19 meters höjd såsom ett starkt regn. Då detta inträffade trycktes rökmassorna nedåt och strömmade ut i salongen. Ehuru en myckenhet af rök gick ut genom rökventilerna i proceniumbågen kvarstannade dock en stor del i salongen, ty efter 4 minuter var balkongen öfver andra raden fylld af rök.

Sedan järnridån gått ned och vattnet för dess begjutande påsläppts, kom ingen mer rök igenom. Då vändrören fyllt sin uppgift och

vattnet blifvit afstängdt utifrån, drog sig snart all rök bort, tack vare röklocksystemets förbättringar, och kunde man åter inom loppet af en timme beträda scenen. Det uppnådda resultatet lär denna gång ha svarat mot förväntningarna.



Fanjunkare A. Jonasson 50 år.



Fanjunkare A. Jonasson.

Fanjunkaren vid Stockholms brandkår, A. Jonasson, fyllde den 25 dennes 50 år.

Dagen till ära uppvaktades han af representanter från hela brandkåren. Från manskapet öfverlämnades en genom subskription åstadkommen minnesgåfva, bestående af ett guldur med inskription. Från underofficerarne en kristallskål med rosor, från officerarne blommor och från minnesgodta vänner i »Blekinge Gillen» guldejde. Därjämte ankom ett stort antal telegram.

Fanjunkare Jonasson antogs till sergeant vid brandkåren den 1 januari 1891 och befordrades till fanjunkare 1903.

Högt aktad och värderad som han är inom kåren, äro samtliga kärmedlemmar eniga om att på det hjärtligaste lyckönska honom till de uppnådda 50 åren.



Om soteldar.

Vid en soteld är det inte sot i en vanlig mening, som brinner utan ett segt, glänsande, beackartadt ämne, det s. k. »blanksotet». Det vanliga svarta eller grå sotet brinner i regel icke. Särskildt är detta fallet med sot från eldstäder, hvarti eldas med stenkol, antracit eller koks.

Huru uppkommer nu blanksotet?

Vid eldning bör man ju, som ni alla veta, tillse att luft, (syre) tillföres i så stor mängd att förbränningen blir fullständig. Är detta ej fallet utvecklas väl koloxid och kolväten, men bli ej fullständigt förbrända utan kondenseras i skorstenspipan och ansätta sig på väggarna såsom blanksot. Analogt är förhållandet om pipan är för trång eller bemängd med sot, då draget (syretillförseln) gifvetvis blir mindre och förbränningen ofullständig, så äfven om s. k. »kalldrag» är för handen d. v. s. kall luft genom bristfälligheter i rör och skorstensmurar intränger i pipan och alkylor förbränningsgaserna.

Är nu en skorstenspipa blank behöver det bara litet starkare eldning än vanligt för att en soteld skall vara i full gång.

Huru skall den bäst och hastigast släckas?

Det gamla sättet, att först vråka ned en massa vatten i pipan och sedan täcka öfver den med våta säckar, är absolut förkastigt. Murverket i skorstenen är vid en soteld till den grad upphettadt att det vid riklig vattenbegjutning lätt spricker sönder. Lika illa är det om pipans mynning täckes och förbränningsgasernas aflopp hindras. Antingen tränger eld och rök genom eldstaden ut i rummet eller och spränges hela skorstenen sönder.

När underrättelse om att soteld utbrutit ankommer till brandstationen böra hälst två man, försedda med var sin väfpyts skyndsammast bege sig till brandplatsen. Vid framkomsten går den ena med en vattenpyts direkt upp till skorstenen ifråga och söker medels mycket sparsam vattenbegjutning, en half

liter i taget med rätt långa mellanrum, i möjligaste mån dämpa elden. Några bitar svaivel, nedkastade i pipan hafva ofta visat god effekt. Den andra åter uppsöker den eldstad i regel köksspis eller pannmur, hvarifrån sotelden kommer, släcker elden i densamma och stänger igen alla dragluckor, samt om möjligt äfven spjället, detta för att i möjligaste mån afstänga lufttillförseln till pipan. När detta är gjordt uppsöker han kamraten på taket och biträder där med eventuellt behöflig vattenlangning. Af synnerligen stor vikt är att släckningen ej sker för fort, ju längre tid den tager desto bättre.

När sotelden är släckt undersökes skorstenen från eldstaden upp till taket mycket noga, särskild uppmärksamhet bör ägnas åt de ställen där den går genom golf och tak och eljes där trävirke går nära muren. Upptäckes sprickor i murverket förbjudes all eldning i till skorstenen hörande eldstäder till dess skadorna blifvit vederbörligen reparerade.

Vid soteld bör skorstensfejaren skyndsammast möjligt tillkallas.

G. R. S.



Då elden är lös.

Ur G. M. P. tillåta vi oss att återgifva nedanstående lärerika artikel:

När det ropet ljuder genom huset, så brukar de flesta människor totalt tappa hufvudet och rusa omkring likt yra höns, slunga upp dörrar, slå ut fönster och vråka ut allt, som faller dem i händerna, ty rädda hvad, som räddas kan, sak samma om det är ett par nötta tofflor eller en dyrbar kristallskål, som får göra en liten lustresa från tredje eller fjärde våningen.

All besinning har flugit sin kos, och de mest korrekta och praktiska personer kunna i detta forskräckelsens ögonblick göra sig skyldiga till otroligt tanklösa och sorglustiga handlingar.

En lampa hade t. ex. blifvit för mycket fylld, hvarför fotogön trängt fram och fattat eld. Som herrn i huset fruktade en explosion, slängde han lampan i golvet och stjälpte en handkanna vatten öfver alltsammans. Följden kan man lätt tänka sig. Den brinnande oljan sköljdes ut öfver hela rummet och skaffade brandkåren ett styft arbete.

Vid en stor, nattlig eldsvåda syntes i andra våningens fönster af ett brinnande hus en ung man, som räddade porslin genom att slägga ut den ena trafven efter den andra. Samtidigt promenerade en gammal prudentlig dam omkring bland folksorna klädd i lina, snörlif och nackhatt samt med



Jonsreds Fabrikers
Äktiebolag
GÖTEBORG

rekommenderar sina tillverkningar af sprutslangar af prima kvalitet.

8



en s. k. storm i ena handen och ett onämnbart kärll i den andra.

En liknande räddningshistoria berättades helt nyligen från en hotellbrand i Amerika, då en scenisk storhet räddade en stövelknekt från förgängelsen i lågorna, och enahanda prof på sinnesnärvaro skulle man kunna leta fram i oändlighet.

Nu må det ju visst erkännas, att eldsvåda är en ytterst svår pröfvosten för sinnesnärvaron, särskildt om man inte är bosatt i de stora städerna med dess relativt brandsäkra hus och välordnade brandväsende. Men just af denna orsak bör man försöka klargöra för sig, hur man skall möta en möjlig brandolycka och på bästa sätt förebygga de sorgliga följderna. En eldsvåda kan ju bryta ut hvar dag och stund som helst, trots alla upptänkliga försiktighet. En kortslutning, en spricka i eldstädernas rökgångar — och det är färdigt.

Hvad är då först och främst att göra? Jo, med all sin viljestyrka skall man tvinga sig att tänka och handla lungt, snabbt och bestämt.

Dörrar och fönster få blott i yttersta nödfall öppnas, ty drag kan på några ögonblick förvandla den allra minsta låga till ett helt eldhaf.

Är det möjligt att komma åt elden, så bör man hastigt söka dämpa den med täcken, mattor och vatten, men allt våldsamt kastande och slängande måste undvikas, ty det tjänar blott till att få lågorna att spridas och blossa upp.

Brinnande oljor släckas inte med vatten, utan därvidlag får man hjälpa sig med täcken och mattor, såvida inte mjölk finns till hands.

Är eldhärden oåtkomlig, eller ha lågorna redan fått för stor spridning, så skyndar man att tillkalla hjälp genom närmaste brandskåp eller per telefon, och då duger det inte att lämna dörrarne på vid gafvel eller att inte på förhand ha fullt klart för sig, hvar man skall styra sina steg, eller hur man skall gå till väga. Okunnighet i detta fall är ousäktligt.

När faran är öfverhängande eller endast frivillig, otränad hjälp finns att tillgå, så måste den första omsorgen efter alarmsignalen vara att rädda de levande varelser, som finnas i det brinnande huset; barn, gamla och sjuka ha naturligtvis företrädet.

Sedan kommer turen till papper och värdesaker. Det behöfver väl inte påpekas, att allt dylikt bör förvaras i ett skrin och på bestämt ställe, ty slarf därvidlag är lika oförlätligt som att inte ha sina ägodelar försäkrade eller inte hitta vägen till närmaste brandskåp.

När huset står i ljusan låga är det nämligen för sent att leta efter en massa papper i olika lådor och fack!

Hinner man sedan rädda något mera, så gör man klokast i att offra möblerna, som ju ändå högst sällan hinna räddas och alltid bli mer eller mindre skadade, samt i stället försöka bärga sådana saker,

som af en eller annan orsak aldrig kunna ersättas, — porträtt, familjeminnen, manuskript, konstverk, dyrbart porسلin, smycken, spetsar m. m. liksom de nödvändigaste klädesplaggen och nyanskaffade, ännu oförsäkrade föremål. Det är därför nödvändigt att ha väl reda på hvar hvarje sak har sin plats, och förständig är den, som på förhand tänker sig in i en dylik situation och präntar fast i sitt minne, hur man klokast bör handla.

Hvad försäkringen beträffar, så kan man inte nog ofta påpeka det okloka i att försäkra för lågt.

Att snåla in ett par fattiga kronor i brandstodsafgift kan betyda ett par tusen kronors förlust, ty värderar man sin egendom för lågt, så får man också stå sitt kast. Märkvärdigt nog finns det mycket godt om människor, som inte förstå brandstodsbolagens sätt att räkna och anse sig högst orättvist behandlade, när det gäller att ersätta en brandskada. Till deras tjänst må följande lärorika historia berättas.

En dam hade möbler, linne, servis m. m. till ett värde af drygt 4,000 kr. samt dessutom en tafva värd 2,400. Så tog hon en försäkring å 4,000 för hela boet, tafvan inberäknad.

Det gick ett par år, och under tiden skaffade hon sig ett piano samt åtskilligt nytt i toalettvägg. Boets verkliga värde var nu c:a 9,000, men försäkringsbrevet lydde alltjämt på 4,000.

En vacker dag brann huset ned, och ingenting räddades mer än tafvan, en del linne och bordsilver samt diverse kläder, däribland en dyrbar päls. Men när värdet af det räddade sammanräknades, så befanns det öfverstigta försäkringssumman med omkring 10 kronor!

Bolaget och försäkringstagerskan hade alltså ingenting otaldt med hvarandra. Hon hade värderat sitt bo till 4,000 kr., och så mycket hade hon ju ännu i behåll; oförsäkrade saker angick inte bolaget. Hade allting brunnit, så skulle hon naturligtvis fått sina 4,000, men de 5,000 voro i alla händelser till spillo gifna.

Denna historia upprepas så godt som dagligdags. Försäkra därför tillräckligt högt, beräkna hvar sak till dess fulla handelsvärde och lägg därtil den summa, som kan fordras till klädotgifter under året. Hög försäkringen, om ni anskaffar något nytt, dyrbart husgeråd, och försumma inte att specificera och försäkra ovanligt värdefulla möbler, konstverk, smycken o. d. ty därigenom kunna trasel och svåra förluster undvikas.

Glöm håller aldrig att försäkra tjänstefolkets små ägodelar, så att de i händelse af eldsvåda må slippa bli fullständigt utblottade.

Och sist men inte minst viktigt: gå aldrig till sängs utan att ha kläderna så nära till hands, att man med ett raskt grepp kan rycka dem till sig.



De farliga Skyskraporna.

Från New-York meddelas, att en hälsosam reaktion inträdd mot skyskraporna. En nyligen tillsatt kommitté af sakkunniga skall undersöka de högsta skyskraporna i staden för att taga reda på, huruvida de utgöra en ständig fara för innevärnarnes lif. Om kommitténs utredning kommer att gifva rätt åt de rådande farhågorna, skall för kongressen framläggas förslag om begränsande af byggnadernas höjd. Man har nämligen iakttagit att skyskrapornas stålstommar ofta äro laddade med elektricitet. Ofta har det inträffat, att arbetare, som haft att utföra reparationer på dessa byggnader, fått starka elektriska stötar och mer än en gång har ur rören utströmmat lysgas under inflytande af elektriska gnisters antändning.

Vid en nyligen utförd undersökning af en dylik skyskrapare fann man att stälpelarna, som tjäna byggnaden till stöd, under inflytande af elektriska strömmar sönderfrätas och falla sönder. En ström på en volt är efter hvad försök gifvit vid handen tillräcklig för att söndersplittra ståljälkarna. Farhågorna att dessa efter tjugo å trettio år skola störta samman, tyckas således icke vara utan grund.



Något om själfantändning.

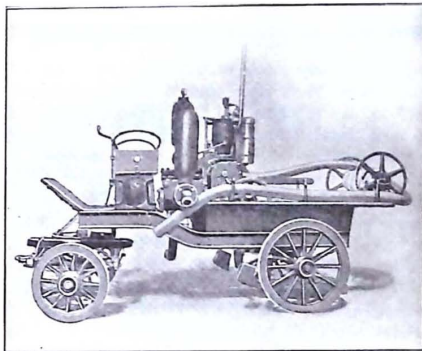
Branddirektor J. Stahl, en på eldsläckningsområdet synerligen förfaren man, har i Mitteilungen auf dem Gebiete des Feuerlöschwesens skrivit några artiklar, som kunna vara af intresse för en brandman. Så har han i nr: 5 af sagda tidskrift ägnat sig åt den ofta nog som brandsorak angifna själfantändningen. Sedan han i ett inledande resonemang påpekat svårigheten att konstatera själfantändning, då i all synerhet vid en totalbrand alla spår af eldens uppkomst utplånas, framlägger han sina personliga rön i saken och öfverlämnar dem till läsekretsens begrundande. Och taga vi oss härmad friheten att bekantgöra några af dessa rön i en öfversättning af följande lydelse:

»Beträffande de af mig iakttagna själfantändningarna så äro de många och utgöra de själfantändningar af brunkolsbriketter, salter, linneväfnader, sägspan, oljor bomull, hö, karbid, stenkol, ossläckt kalk o. s. v. Att utförligt behandla alla dessa fall låter sig icke göra, men framför allt måste jag säga något om den mest kände uppväckaren af själfantändning, nämligen brunkolsbriketterna. Hvad ensamt dessa beträffar, så skulle jag kunna anföra i det närmaste ett hundratal exempel; dock håller jag två eller tre för nog. I Leip-

zig år 1894 inlöpte till brandkårens hufvudstation en anmälan om eld. Anmälan ifråga kom från en bangård. Brandkåren ryckte nt. Gulaktiga rökmoln visade oss vägen redan vid infarten, och samma gulaktiga rökmoln visade oss äfven, att det skulle gifvas oss arbete. Arbete blef det också, men icke på så sätt som vi väntat d. v. s. under användande af medförd redskap, utan ett en half dag långt arbete med händerna. Där brunno i ett lagarskjul flera vaguslaster briketter, rökte borde jag kanske sagt, ty eld såg man ingen. Med skyfflar och sådant var emellertid ingenting att göra, med vatten om möjligt ännu mindre, och så måste man lägga all utrustning åt sidan och med händerna nedrifva de uppstaplade tärningarne och befördra dem ut i det fria. Ett i sanning storstiladt nöje i den sköna julivärmen och den doftande röken. Efter omkring 3 eller 4 timmars arbete kom man in på eldhärden. Denna frilades och afläcktes och ju närmare mitten man kom, desto mer kommo de glödande styckena i dagen.

Ågaren af lagerhuset angaf, att vaguslasterna blifvit inlagda i skjulet först 4 dagar före branden.

Klockan 4 en morgon i november månad 1899 uttryckte jag i Potzdam till en källarbrand. Den



Motorsprutan "MERIT"

5 hkr.

Lättskött och absolut tillförlitlig
Driftkostnad c:a 25 öre pr timma.

Uppfördrar 600 lit. vatten per minut med en
25 met. vågrät, 20 met. lodrät stråle.

C:a 4 minuter för igångsättning.

A.-B. Fredr. Wagner.

Motoraafdelningen.

Göteborg. Stockholm. 413 Malmö.





Henrikssons prisbelönta Benzinmotorsprutor

försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. BERGSTRÖM & C:o. STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

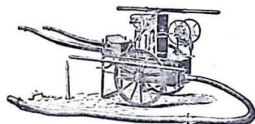
Svenska Brandsläckningsapparaterna RAPID & PUMP-RAPID

försäljas genom

HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

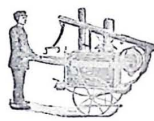
Rikstelefon Ö. 320.



HENRIKSSONS prisbelönta Handkraftsprutor

försäljas genom

Hrr. Järn- & Redskapshandlare
samt i partil från fabriken.



Telegraf-adr:
Sprutbolaget

A.-B. S. HENRIKSSONS Sprutfabrik,
och Mekaniska Verkstad, STOCKHOLM Sö.

Rikstelefon
6053.

starkt upphettade källaren, i hvilken af luften att döma brunkolsbriketter brunno, måste utrymmas. Detta tog alltid någon tid i anspråk, ty att frakta upp två hela foror briketter på gården var inte så lätt, men då detta väl var gjort, så funno vi här såsom i många dylika fall, att eldhärden var belägen i briketthögens midt. Efter ägarens försäkran hade briketfororna först dagen före branden och vid något fuktig väderlek blifvit införda i källaren och uppstaplade.

I Wiesbaden, hvarest man bränner mycket brunkol, kallas vi ofta till brikettbränder. I bland har det hänt att briketlasterna brunnit på järnvägsvagnarne, men öfverallt samma förhållande.

Briketterna blifva städe för tätt uppstaplade, vare sig detta nu sker på grund af bristande hänsyn till ventilationens nödvändighet eller för arbetets skull.

Man bör därför lägga vikt vid att lagra hvarven så att små kanaler skapas genom hvilka luften kan cirkulera, och därigenom förebygga själfantändning.

I en stor affär för slakteribehöfsartiklar brann en gång en stor träkista med konservsalt — en blandning af salpeter, salt och socker. — Ehuru rummet för dessa materiel var väl läst och denna dag öfver hufvud icke blifvit beträdd af någon, varseblef personalen inemot middagstiden en skarp brandlukt. På den grund gick man upp på vin-

den och fann dess orsak. Man alarmerade brandkåren. Denna kom, skaffade luft och fann den gnistrande eldhärden. Vatten kom nu till användning, ty den stora träkistans väggar hade gripits af elden.

Det inträffade stod för en säsom en gäta hvars påtagliga lösning dock kom några dagar senare. Konservsaltet i fråga var hårdt inpressadt i den stora kistan och då salpeter innehåller en mängd syrämmen och då sockret i allt fall hade oxiderat, så måste reaktion inträda, sedan blandningen blifvit sådan den blef.

Under min verksamhet såsom chef för en brandkår i tjänst hos större etablissement inom textilbranchen i Schlesien har jag under åren 1895-1897 gjort intressanta iakttagelser på själfantändningens område. Därstädes blefvo vi ofta natttid öfverraskade af larm från verken. Dessa bränder träffade för det mesta rummen framför de så kallade kamrarne i svartfärgeriet. På ett halft år ditkallades vi två gånger natttid och en gång på en söndag. Ur de härstädes lagrade varorna trängde då alltid en bitande rök, medan å andra sidan egentligen ingenting fanns att släcka. Varuhögarne blefvo särplockade, och de i sitt inre glödande barnarne buros ut i det fria och släcktes med ämbar.

Verkets kemister blefvo förtretade för hvarje gång jag inberättade dylika eldsvådor för dem. Men detta hjälpte ju inte, och under min verksam-

het vid textilverkets brandkår upprepades dessa historier om och om igen, utan att man någonsin kunde förhindra det nästa liknande tillbud. Slutligen fastställde en kemist, att tyger, som voro färgade med bestämda färger i svart och blått aldrig råkade i brand. Likaledes fastställde han att varor, färgade med »alpacka-svart» voro utsatta för själfantändning. Man skulle nu ställa till med ett prof och för detta ändamål staplade man upp på hvarandra i ett härfer afsedt rum ett antal nyss med »alpacka-svart» färgade nettelduks- och linneväfsbalar, som för endast en kort tid sedan lämnat torkmaskinen. Sist blef anordningen försedd med en särskild kontroll. Så uppsattes utanför det ifrågakvarande rummet ett kontrollur, där det patrollerande brandmanskapet skulle markera hvar femtonde minut. Äfven skulle det vaktgörande manskapet ha ett vaksamt öga på varupackorna genom ett fönster.

Forts.

Anmärkningsvärda eldsvådor.

Karlskrona.

Den 17 maj kl. 12,25 f. m. alarmerades brandkåren från brandskapet vid Fattiggården.

Eld hade utbrutit uti en fabriks- och upplagsplats, belägen strax väster om Karlskrona Stads Fattiggård, inrymmande snickerifabrik, tunnbindareverkstad, vedsågeri, repslagarebana samt en del träskjul tillhörande staden m. m.

Redan vid utryckningen kunde brandkåren se, att här förelåg ett styft arbete. Ett väldigt eldsken syntes äfver eldsvådeplatsen, hvilket angaf, att elden hunnit få god fart.

Branchefen gaf därför genast order om inkallandet af reservkåren samt marinens brandkår.

Fabriks- och upplagsplatsen var vid brandkårens framkomst fullständigt öfvertänd, och hade elden redan börjat angripa fattiggårdens ekonomibyggnad (ett stenhus i tre vån.) samt sjukhusbyggnaden för manliga patienter (ett trähus i två vån.), med beklädnadsförråd å vinden.

I sjukhusbyggnaden voro vid tillfället inlagda 20 patienter, hvilka måste bäras ut i blotta linnet, för att de icke skulle blifva innebrända.

Brandkårens arbete inriktades genast på att försöka begränsa elden till det redan antända området och om möjligt rädda fattiggårdens byggnader. Detta lyckades äfven hvad ekonomibyggnaden beträffar, hvilken blef endast obetydligt skadad; sjukhusbyggnaden däremot blef fullständigt förstörd af eld och vatten.

Släckningen bedrefs med 3 ledningar från brandposter, 2 ledningar från stadens ångspruta, 2 ledningar från marinens ångspruta n:o 1 samt 1 ledning från flodsprutan »Phoenix».

Kl. 2,30 f. m. kunde elden anses begränsad och kl. 4 f. m. släckt, hvarefter eftersläckning fortgick till kl. 10,30 f. m.

Sammanlagd slanglängden, som användes, uppgick till c:a 2,000 meter.

Eldens uppkomst obekant

I förbigående kan nämnas, att större delen af fabriksområdets byggnader voro tillkomna utan byggnadsnämndens tillstånd.

Fattiggårdens ekonomi- och sjukhusbyggnader voro försäkrade i S. A. B. B. för tillsammans 52,000 kronor, öfriga byggnader och upplag, hvilka blefvo förstörda af elden, i Bol. Skåne för tillsammans 21,000 kronor.

Enligt utsägo skulle eldsken sports från brandplatsen redan kl. 11,50 e. m., hvilket kan förklara, att elden hunnit få så stor spridning innan brandblef alarmerad.

Utbetald brandskada 39,000 kronor.

N. —

Ordet fritt.

Från en f. d. medlem af Härnösands brandkår ha vi från Amerika fått mottaga nedanstående meddelande, hvilket vi med nöje intager i tidningen:

Till

Redaktionen af Svensk Brandkårs-Tidning,
Göteborg.

Lämnar härmed ett bidrag till Eder ärade tidning om det lämpar sig för dess spalter.

Måndagen den 16 juni var brandmännens i North Tonawanda N. Y. högtidsdag. Denna stad är en af Nordamerikas mindre städer, omkring 16,000 inv., belägen i närheten af Niagarafallet, dock ej den närmaste, ty den heter Niagarafalls.

Det var, som förut nämnts, brandmännens paraddag. I densamma deltog stadens samtliga brandmän, icke mindre än 8 kompanier, hvardera förträdt af egen musikkår. Hvarje kompani medförde full eldsläckningsattiralj.

Såväl hästar som vagnar voro snyckade med amerikanska flaggor. Inalles deltog i paraden 8 musikkörer, 8 kompanier med 8 redskapsvagnar (tvåspända), 2 mekaniska stegar, en större ångspruta och en mindre slangkärra, hvarpå placerats en gosse och en flicka vid pass 7 års ålder, den förra uniformerad till brandchef. Detta ekipage framdrogs af 16 rödklädda brandmän medelst långa hvita linor.

På Oliver street paraderades för stadens myndigheter, hvarvid brandmännen med venstra handen höll sin hörs på högra axeln. Detta besvarades af myndigheterna på samma sätt.

Sedan alla pacerat myndigheterna deltog äfven dessa i paraden genom stadens flesta gator, åkande i större vagnar, som i Sverige benämnas landäer.



ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSÄFFÄREN Stockholm
E. Bergström & Co.
 Specialaffär för **Brandmateriel.**
 Gulddedalj Stockholm 1897. Högsta pris Gefle 1901. Statsdiplom Berlin 1901.

Det hela var rätt intressant att se på för en f. d. svensk brandman.

Brandmännen ifråga äro ej aflönade, endast några få, som äro stationerade för att köra ut redskapen vid inkomsten larmsignal. Resten äro frivilliga, arbetande mest på verkstäder. Dessa alarmera medelst vattenverkets signal, som äfven tillkännagifver platsen för eldens utbrott om dagen. Om natten äro ett visst antal brandmän logerade å brandstationerna.

Som belöning för brandmännens frivillighet anordnas denna paraddag, då staden tilldelar dem ett anslag till fästligheten att dricka upp. Tyvärr är det så här i landet, att drycken går före maten, och den som ej dricker betraktas ej som en karl. Själ absolutist, har jag fått mångt hänskratt mitt i ansiktet, då jag vägrat att dricka.

Jag är förvissad om, att en eldsvåda, som eventuellt inträffat om kvällen på brandmännens paraddag, skulle blifvit ödesdiger nog för samhället.

Större städer hafva det naturligtvis annorlunda. Något därom en annan gång.

Till sist en varm hälsning till Sveriges brandmän landet rundt! Jag försäkrar eder att svenskarna blifva först svenskar när de komma hit till detta landet.

Martinsville N. Y. den 20/6 1913.

D. Andersson.

Notiser.

Inrikes.

Frivillig brandkår är bildad inom Fjugersta municipalsamhälle på initiativ af förra brandmästaren i Alingsås, Kondrad Johansson, numera bosatt i Fjugersta. Vid sammanträdet tecknade sig omkring ett 90-tal medlemmar, ett bevis för att saken omfattats med lifligt intresse. Organisationen skall blifva i likhet med skånesystemet.

Till brandchef valdes enhälligt ofvannämnde herr Johansson.

Kåren förtogar för närvarande öfver några handkraftsprutor, men medel finnas för inköpande af mera materiel, eventuellt en motorspruta.

Aterigen ett bevis på att man börjar komma till insikt om, att i kampen mot den »røde hanen» gäller den gamla regeln: »Bättre att förekomma än att förekommas». Ett råd till flera samhällen: »Gack du och gör sammalades!»

A. S.

Raus får motorspruta. Raus' frivilliga brandkår har genom anordnade fäster anskaffat kr. 2,600, af Raus' kommun fått ett räntefritt lån på kr. 2,000, hvarjämte Luggude härads brandstodsbolag med all sannolikhet kommer att anslå kr. 1,500 till anskaffande af en lämplig motorspruta.

Brandkåren har nu också gått i författning om inköp af spruta, som i början af juni skall levereras af firmen Koebé, Luckenwalde, till ett pris af kr. 6,400 med nödiga slangar.

Sprutan utgöres af en högtryckscentrifugalpump, drifven med en fyrcylindrig benzinmotor af 20/24 hkrs styrka och försedd med magnetändning. Pumpen omgifves af en värmemantel, genom hvilken motors afloppsgaser kunna ledas för att uppvärma pumpen vid kall väderlek. Vagnen bygges af kraftiga järnbalkar, är fyrhjulig och försedd med anspänning för 2 hästar. På dess främre del finnas sittplatser för 6 presoner. Sprutan kan lämna 800 liter vatten i minuten vid 6 atm. tryck och 300 meter tryckslangar.

Stockholms brandkår föreslås af drätselnämnden erhålla lönerglering. Officerarne, verkmästarne och fanjunkarna ha placerats resp. i 15-de—11-te aflöningsgrupperna. Sergeanterna erhålla en begynnelselöning å 2,400 kr. och en slutaflöning å 3,200 kr. efter 12 års tjänst. Brandmanskapet, som icke är afsedt att uppföras å ordinarie stat, erhåller en begynnelselöning 1,200 kr. samt en slutlöning å 2,100 kr. efter 15 års tjänst.

Eldsläckningsutställning i Landskrona.

Centralstyrelsen för Sveriges riksförbund af frivilliga brandkärer har i dagarne utsändt en inbjudan till deltagande i en utställning af föremål, berörande eldsläcknings- och räddningsväsendet och afsedt att hållas i samband med de årsmöten som Riksförbundet och Skånska brandkårsförbundet hålla därstädes den 26 och 27 juli. En särskild komité har tillsatts för att taga hand om utställningen, hvilken äger rum i Landskrona realläroverks gymnastiksal.

Inbjudan att öfvervara årsmötena kommer äfven att utfärdas till frivilliga brandkårsmän och andra intresserade personer i Danmark, Finland och Tyskland.

En kurs i esperanto har hållits vid Gefle brandkår. I kursen, som pågått två månader med fyra timmar i veckan, ha deltagit ett 10-tal af kårens personal.

Utrikes.

Ett nytt sprängämne. Professor D'Arsonval i Paris har i ett föredrag rörande flytande luft meddelat, att det lyckats honom framställa ett sprängämne genom att fukta sot med flytande luft. Detta ämnes sprängbarhet är 10 gånger större än dynamitens, hvilket framgått af försök, som professor D'Arsonval gjort.



Glimtar.

Det brinner i ett färgeri. På taket ofvanför maskinrummet pågår släckningen som bäst. »Brand-Kalle», som »leder» släckningen på ofvannämnda plats, befarar ångpanneexplosion och ropar därför till de på taket arbetande brandsoldaterna:

— »Hör ni däroppa! Hör opp på mej, för när jag skriker, exploderar ångpannan.